

Sygn. akt V ACa 681/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SA Paulina Aślanowicz

Sędziowie: SA Bernard Chazan

SA Edyta Jefimko (spr.)

Protokolant: Małgorzata Szmit

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. R.

przeciwko Skarbowi Państwa -(...) w G.

o zapłatę i ustalenie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 18 lutego 2019 r., sygn. akt IV C 647/15

I. prostuje oznaczenie strony pozwanej w zaskarżonym wyroku w ten tylko sposób, że zamiast wyrazów: „(...)” wpisuje wyrazy: „(...)”;

II. oddala apelację;

III. nie obciąża J. R. kosztami postępowania apelacyjnego.

Bernard Chazan Paulina Aślanowicz Edyta Jefimko

Sygn. akt V ACa 681/19

UZASADNIENIE

Po ostatecznym określeniu dochodzonych roszczeń skierowanych przeciwko Skarbowi Państwa - (...) w W. i (...) w G. J. R. domagał się zasądzenia od strony pozwanej łącznej kwoty 55.000.000 zł z tytułu zadośćuczynienia i odszkodowania, w tym z tytułu zadośćuczynienia 43.000.000 zł oraz z tytułu odszkodowania 12.000.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 1997 r. do dnia zapłaty oraz ustalenia odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa za szkody mogące ujawnić się w przyszłości. Na kwotę 12.000.000 zł z tytułu odszkodowania składały się: kwota 1.000.000 zł dochodzona z tytułu rażącego zaniżonego rocznego świadczenia, kwota 8.000.000 zł z tytułu zaniżonej renty inwalidzkiej trzeciej grupy oraz kwota 3.000.000 zł z tytułu utraconych zysków i korzyści. Powód domagał się także zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa na jego rzecz kwoty 12.000 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania w sprawie.

Skarb Państwa - (...)w W. i (...) w G. wnieśli o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 18 lutego 2019 r. - Sąd Okręgowy w Warszawie:

I. oddalił powództwo;

II. zasądził od J. R. na rzecz Skarbu Państwa – (...)w W. kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. przejął na rachunek Skarbu Państwa opłatę sądową ponad uiszczoną przez powoda kwotę.

Powyższy wyrok Sąd Okręgowy wydał na podstawie następujących ustaleń faktycznych i wniosków:

J. R. pełnił służbę w byłej Komendzie (...) w G. od 1 lipca 1992 r. do dnia 31 sierpnia 1996 r.

Decyzją nr (...)z dnia 28 października 1993 r. (...)w G. na podstawie art. 38 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (t.j. Dz. U. 2020, poz. 1123, z późn.zm.) – dalej powoływanej jako: „u.p.s.p.” przeniósł powoda z dniem 16 listopada 1993 r. na stanowisko starszego instruktora ds. kontrolno-rozpoznawczych. Decyzją (...) w G. nr (...) powód został zwolniony ze służby z dniem 31 sierpnia 1996 r. na podstawie art. 43 ust. 2 pkt 1 u.p.s.p. w związku z orzeczeniem nr (...)w K.. Komisja Lekarska uznała powoda za całkowicie niezdolnego do służby; J. R. został zakwalifikowany do trzeciej grupy inwalidzkiej.

W dniu 3 września 1996 r. powód złożył wniosek o przyznanie mu strażackiej renty inwalidzkiej. (...), decyzją z dnia 5 sierpnia 1997 r. o nr ewid. (...) wydaną zgodnie z orzeczeniem Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej, ustalił powodowi prawo do policyjnej renty inwalidzkiej od dnia 1 września 1996 r.

Oświadczeniem z dnia 2 września 1996 r. powód dokonał wyboru świadczenia na podstawie art. 101 ust. 2 u.p.s.p. i pobierał przez okres 1 roku po zwolnieniu ze służby świadczenie pieniężne w wysokości odpowiadającej uposażeniu na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

Pismem z dnia 25 sierpnia 1997 r., doręczonym w dniu 28 sierpnia 1997 r., J. R. wniósł za pośrednictwem (...) odwołanie do Sądu Wojewódzkiego w Warszawie od decyzji z dnia 5 sierpnia 1997 r. o nr ewid. (...) o ustaleniu prawa do policyjnej renty inwalidzkiej. W odwołaniu zarzucił organowi emerytalnemu nieustalenie 15-letniego okresu służby oraz niepodwyższenie o 10% podstawy wymiaru renty inwalidzkiej z uwagi na jego inwalidztwo pozostające w związku ze służbą, a także wniósł o ustalenie prawa do emerytury policyjnej. Natomiast nie kwestionował wysokości podstawy wymiaru renty inwalidzkiej, tj. wysokości uposażenia na ostatnio zajmowanym stanowisku.

Wyrokiem Sądu Wojewódzkiego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 12 maja 1998 r., sygn. akt XIV U 2406/97 odwołanie J. R. od decyzji (...) z dnia 5 sierpnia 1997 r. o nr ewid. (...) o ustaleniu prawa do policyjnej renty inwalidzkiej zostało oddalone.

Wnioskiem z dnia 8 października 2005 r., skierowanym do (...), J. R. wniósł o ponowne ustalenie podstawy wymiaru renty inwalidzkiej przyznanej decyzją (...) z dnia 5 sierpnia 1997 r. W wyniku rozpoznania tegoż wniosku decyzją z dnia 27 października 2005 r. nr (...) organ emerytalny odmówił przeliczenia podstawy wymiaru renty inwalidzkiej. Wydana decyzja została zaskarżona przez J. R. odwołaniem z dnia 15 listopada 2005 r. Wyrokiem z dnia 7 lipca 2006r. Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie o sygn. akt XIIIU 242/06 oddalił odwołanie powoda, zaś wyrokiem z dnia 10 września 2008r. Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie w sprawie o sygn. akt III AUa 473/08 oddalił apelację J. R. od wyroku Sądu I instancji.

Wnioskiem z dnia 17 listopada 2008 r., doręczonym w dniu 19 listopada 2008 r., J. R. wniósł o ponowne przeliczenie podstawy wymiaru renty inwalidzkiej przyznanej mu decyzją organu emerytalnego z dnia 5 sierpnia

1997 r. Organ emerytalny pismem z dnia 21 listopada 2008 r. zażądał doręczenia prawidłowego środka dowodowego potwierdzającego wysokość uposażenia - zgodnie z dyspozycją § 14 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia z dnia 18 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej i ich rodzin (Dz. U. nr 239, poz. 2404, z późn.zm.) – dalej powoływane jako rozporządzenie. Pismem z dnia 21 listopada 2008 r. organ emerytalny wystąpił do (...) w G. o nadesłanie zaświadczenia o uposażeniu pobieranym przez J. R. na dzień zwolnienia ze służby na stanowisku starszego oficera. Postanowieniem z dnia 18 marca 2009 r. organ emerytalny zawiesił postępowanie do czasu doręczenia mu wymaganego dokumentu wystawionego przez organ do tego uprawniony. Pismem z dnia 7 stycznia 2010 r. J. R. wniósł o podjęcie sprawy o ustalenie na nowo podstawy wymiaru świadczenia rentowego. (...) decyzją z dnia 19 stycznia 2010 r. nr (...) odmówił przeliczenia podstawy wymiaru renty inwalidzkiej poprzez przyjęcie składników uposażenia przysługujących na stanowisku starszego oficera z uwagi na nieprzedłożenie wymaganego środka dowodowego koniecznego do zmiany podstawy wymiaru świadczenia. Powyższą decyzję J. R. zaskarżył odwołaniem z dnia 2 lutego 2010 r. W dniu 7 maja 2010 r. organ emerytalny otrzymał pismo (...) w G. z dnia 28 kwietnia 2010 r. nr (...) wraz z zaświadczeniem o uposażeniu i nagrodzie rocznej dla celów emerytalnych, w którym wskazano uposażenie na ostatnio zajmowanym przez powoda stanowisku starszego oficera w miesiącu sierpniu 1996 r., decyzję (...) w G. nr (...) z dnia 11 lutego 2010 r. oraz odwołanie J. R. złożone do (...) w K. od decyzji nr (...) W związku z otrzymanym nowym zaświadczeniem o uposażeniu i nagrodzie rocznej dla celów emerytalnych (...) decyzją z dnia 14 maja 2010 r. nr (...) (o zmianie policyjnej renty inwalidzkiej) dokonał od dnia 1 listopada 2008 r., (tj. od miesiąca złożenia wniosku z dnia 17 listopada 2008 r. o ponowne przeliczenie podstawy wymiaru), zmiany podstawy wymiaru renty inwalidzkiej przysługującej powodowi. W wyniku dokonanej zmiany podstawy wymiaru renty inwalidzkiej zmieniła się wysokość należnej renty inwalidzkiej w okresie od dnia 1 listopada 2008 r. do dnia 31 maja 2010 r., co przedstawiono w załączniku nr 1 do decyzji. J. R. wypłacono wyrównanie świadczenia za okres od dnia 1 listopada 2008 r. do dnia 31 maja 2010 r. Natomiast od dnia 1 czerwca 2010 r. rozpoczęto wypłatę policyjnej renty inwalidzkiej w nowej wysokości. Odwołaniem z dnia 31 maja 2010 r. J. R. zaskarżył do Sądu decyzję z dnia 14 maja 2010 r. Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 19 lipca 2012 r. wydanym w sprawie o sygn. akt XIII U 1705/10 oddalił odwołanie z dnia 2 lutego 2010 r. od decyzji (...) z dnia 19 stycznia 2010 r. oraz odwołanie z dnia 31 maja 2010 r. od decyzji (...) z dnia 14 maja 2010 r. Na skutek wniesionej przez J. R. apelacji w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie, III Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych toczy się obecnie postępowanie oznaczone sygnaturą akt III AUa 246/13.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. pismem z dnia 21 grudnia 2011 r. nr (...) poinformował (...) o nabyciu przez J. R. od dnia 1 września 2008 r. uprawnień do emerytury na podstawie art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2020, poz. 53, z późn.zm.). Wobec ustalenia faktu przyznania emerytury, (...) decyzją z dnia 29 grudnia 2011 r. nr (...) o zmianie policyjnej renty inwalidzkiej wstrzymał wypłatę policyjnej renty inwalidzkiej od dnia 1 lutego 2012 r., (tj. od najbliższego terminu płatności świadczenia).

Podstawą poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych były dowody z dokumentów załączone do akt sprawy oraz znajdujące się w aktach dołączonych, gdyż ich prawdziwość i wiarygodność w świetle wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego nie nasuwała żadnych wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony.

Sąd Okręgowy uznał powództwo w całości za bezzasadne.

Zgodnie z art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Przesłankami odpowiedzialności są: niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej, szkoda oraz związek przyczynowy pomiędzy działaniem lub zaniechaniem organu a szkodą.

W ocenie Sądu Okręgowego rozstrzygnięcie przez organ władzy publicznej (organ emerytalny) kwestii wysokości renty należnej powodowi stanowiło przejaw wykonywania władzy publicznej. Nie zostały jednak spełnione pozostałe przesłanki odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa.

Powód powoływał się w podstawie faktycznej powództwa na szereg zdarzeń, które jego zdaniem rodziły odpowiedzialność Skarbu Państwa, w tym m.in. wydanie wadliwego zaświadczenia z dnia 4 września 1996 r., zaniechanie zwrócenia się do biegłego o wydanie opinii odnośnie legalności i zasadności treści owego zaświadczenia, zaniżenie wysokości świadczenia rentowego, wydanie decyzji rentowej z dnia 5 sierpnia 1997 r., sfalszowanie wniosku, umyślne zaniżenie stawki uposażenia zasadniczego, a także działania dyskryminacyjne i mobbingowe.

J. R. wskazał na bezprawne jego zdaniem zaniechanie (...), które miało polegać na nieprzeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego na okoliczność prawidłowości obliczeń wysokości otrzymywanych przez powoda uposażeń. Zarzut ten Sąd I instancji uznał za chybiony.

Wprawdzie art. 34 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 723, z późn. zm.) – dalej powoływana jako: „ustawa zaopatrzeniowa” - przewiduje możliwość zwracania się do biegłych o wydanie opinii przez organ emerytalny w celu ustalenia okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń pieniężnych z tytułu zaopatrzenia emerytalnego lub ich wysokość oraz na wypłatę albo wstrzymanie tych świadczeń, ale nie przewiduje wydawania przez biegłych opinii na okoliczność prawidłowości wyliczenia uposażeń i świadczeń.

Informacje o przebiegu służby są gromadzone w komórkach kadrowych, które są obowiązane do współpracy z organem emerytalnym w zakresie udzielania niezbędnych danych przy ustalaniu prawa do świadczeń oraz ich wysokości. Oznacza to, że organ emerytalny działa w oparciu o dane dostarczone przez komórki kadrowe.

J. R. kwestionował wysokość świadczenia rentowego przyznanego mu decyzją z dnia 5 sierpnia 1997 r., jednakże po odwołaniu się przez niego do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Sąd ten uznał zaskarżoną decyzję za prawidłową.

Zgodnie z art. 33 ustawy zaopatrzeniowej prawo do świadczeń pieniężnych z tytułu zaopatrzenia emerytalnego lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej albo z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w tej sprawie zostaną przedstawione nowe dowody lub ujawnione nowe okoliczności, które mają wpływ na prawo do świadczeń albo ich wysokość. A zatem tylko w trybie administracyjnym istnieje aktualnie możliwość zmiany decyzji rentowej z dnia 5 sierpnia 1997 r.

W zakresie żądania odszkodowania (związanego z decyzją (...) z dnia 28 października 1993 r.), Sąd Okręgowy także uznał to roszczenie za nieuzasadnione. Wprawdzie powód dysponuje decyzją stwierdzającą nieważność tej decyzji, ale nie wykazał szkody w postaci utraconych zysków i korzyści, którą wiąże z jej wydaniem.

Odnosząc się do żądania zapłaty zadośćuczynienia Sąd Okręgowy uznał, że również to roszczenie nie zasługuje na uwzględnienie. Prowadzenie jakiegokolwiek postępowania publicznoprawnego nie może zostać zakwalifikowane jako działanie bezprawne tylko z uwagi na to, że organ prowadzący postępowanie niewłaściwie zinterpretował prawo materialne, wydał błędną decyzję lub powstrzymał się od jej wydania uznając, że nie ma ku temu podstaw. Powód nie wykazał bezprawności, a tym bardziej uszczerbków na osobie. Poza tym nie wykazał, aby między szkodą spowodowaną przez działania lub zaniechania pozwanego Skarbu Państwa a zdarzeniem ją wywołującym, istniał adekwatny związek przyczynowy. Bezpodstawne były również twierdzenia powoda, jakoby wydanie zaświadczenia z dnia 4 września 1996 r., zaniżenie wysokości świadczenia rentowego, czy niepowołanie biegłych spowodowały: brak możliwości leczenia się przez J. R. w prywatnych gabinetach lekarskich, brak możliwości bieżącego opłacania czynszu mieszkaniowego i życie w ubóstwie. Nie było też żadnych podstaw do przypisywania pozwanemu odpowiedzialności za choroby występujące u powoda, w tym zawał serca lub nadciśnienie tętnicze.

Konkludując Sąd Okręgowy stwierdził, iż ciężar wykazania, że została wyrządzona krzywda lub szkoda, która pozostaje w normalnym związku przyczynowym z niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem władzy publicznej, zgodnie z art. 6 k.c., spoczywał na powodzie. Jednak J. R. powyższych przesłanek odpowiedzialności nie udowodnił.

Oddaleniu podlegało również powództwo o ustalenie odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące ujawnić się u powoda w przyszłości.

Zdaniem Sądu Okręgowego powód nie ma interesu prawnego z art. 189 k.p.c., w ustaleniu odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące ujawnić się u niego w przyszłości, dlatego, że po pierwsze nie zaistniały przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego, a po drugie powód nie wykazał, aby ewentualne szkody mogły powstać w przyszłości.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Wobec tego, że J. R. był zwolniony od opłaty sądowej ponad kwotę 1.000 zł opłata sądowa ponad uiszczoną przez powoda kwotę została przejęta na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego wyroku złożył J. R., zaskarżając orzeczenie Sądu Okręgowego w części oddalającej powództwo i rozstrzygającej o kosztach procesu - na podstawie następujących zarzutów:

I. naruszenia przepisów prawa materialnego w postaci

1/ art. 361 § 1 i § 2 k.c.; art. 363 k.c.; art. 415 k.c.; art. 416 k.c.; art. 417 § 1 k.c.; art. 417¹ § 2 k.c.; art. 417² k.c.; art. 442 k.c.; art. 444 § 1 k.c.; art. 445 § 1 k.c.; art. 448 k.c. i art. 471 k.c.,

2/ art. 33 w związku z art. 34 ust. 1 i art. 35 ustawy zaopatrzeniowej,

3/ art. 88 u.p.s.p, art. 89 u.p.s.p., art. 92 ust. 1 i ust. 2 u.p.s.p. oraz art. 99 u.p.s.p.,

II. naruszenia przepisów prawa procesowego:

1/ art. 217 k.p.c.; art. 227 k.p.c.; art. 233 § 1 k.p.c. przez:

- dowolną ocenę dowodów dokonana z przekroczeniem granicy swobodnej oceny dowodów,

- niepełne wyjaśnienie okoliczności sprawy, co mogło mieć wpływ na jej wynik;

2/ art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku, które nie spełnia kryteriów ustawowych,

3/ nierozpoznanie istoty sprawy w wyniku bezpodstawnego oddalenia powództwa i braku rozpoznania wszystkich jego merytorycznych podstaw, w szczególności:

- zaniechania przez Sąd Okręgowy oceny materialnoprawnej podstawy żądania w przedmiocie naprawienia szkody wyrządzonej wystawieniem przez organ pozwanego Skarbu Państwa - (...)w G., wadliwego zaświadczenia z dnia 4 września 1996 r., ze wskazaną w nim rażąco zaniżoną wysokością ostatniej wypłaty uposażenia za miesiąc sierpień 1996 r. - 1296,43 zł,

- braku oceny materialnoprawnej żądania w przedmiocie naprawienia szkody wyrządzonej niezapewnieniem przez organ emerytalny - (...) prawidłowego wykonywania czynności związanych z ustalaniem wysokości świadczeń pieniężnych z tytułu prawa do renty inwalidzkiej III grupy, np. poprzez zaniechanie zwrócenia się do biegłego o wydanie opinii odnośnie legalności i zasadności treści wadliwego zaświadczenia z dnia 4 września 1996 r. ze wskazaną w nim rażąco zaniżoną wysokością ostatniej wypłaty uposażenia za miesiąc sierpień 1996 r. - 1296,43 zł, wydanego na imię i nazwisko J. R. dla celów emerytalnych, poza wiedzą powoda, co skutkowało przyznaniem i wypłacaniem rażąco zaniżonej wysokości świadczenia rentowego - renty inwalidzkiej III grupy, w okresie od dnia 1 września 1997

r. do dnia 15 października 2008 r., t.j. do dnia wyeliminowania z obrotu prawnego bezprawnej decyzji (...) z dnia 28 października 1993 r. sygn. (...) (...) w G.,

- pominięcia, że postanowieniem Nr (...) z dnia 23 maja 2018 r., znak (...) organ nadzoru - (...), z rażąco naruszeniem prawa zwrócił J. R. wniosek z dnia 10 maja 2018 r. o stwierdzenie nieważności w całości rażąco naruszającej prawo ostatecznej decyzji administracyjnej z dnia 5 sierpnia 1997 r., nr ewidencyjny (...) organu emerytalnego (...), przyznającej powodowi prawo do policyjnej renty inwalidzkiej według trzeciej grupy inwalidów od dnia 1 września 1996 r., co uniemożliwiło wykazanie przez J. R., że decyzja administracyjna z dnia 5 sierpnia 1997 r., nr ewidencyjny (...) organu emerytalnego (...) jest niezgodna z prawem, a skutek jej wydania została mu wyrządzona szkoda, pozostająca w normalnym związku przyczynowym z tą decyzją,

4/pominięcie przez Sąd Okręgowy zgłoszonych przez J. R. wniosków dowodowych,

5/naruszenie art. 102 k.p.c. przez jego niezastosowanie.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o:

1/ o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości,

ewentualnie

2/uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu - Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania;

3/ zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa, na rzecz apelującego kosztów procesu za I i II instancję, według norm przepisanych,

4/ w przypadku nieuwzględnienia apelacji nieobciążenie powoda na podstawie art. 102 k.p.c. obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Nietrafny jest przede wszystkim zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku wykazała, iż spełnia ono ustawowe wymagania konstrukcyjne, ponieważ na jego podstawie możliwe jest ustalenie przez Sąd II instancji, jaki stan faktyczny Sąd I ustalił i jakie przepisy prawa materialnego do jego oceny zastosował (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2009 r., I UK 129/09, LEX nr 558286, z dnia 30 września 2008 r., II UK 385/07, Lex nr 741082 oraz z dnia 26 listopada 1999 r., III CKN 460/98, OSNC 2000/5/100). Natomiast ewentualne uchybienia Sądu I instancji w zakresie ustalenia podstawy faktycznej wyroku, jak również odnoszące się do dokonanej oceny materialnoprawnej dochodzonego pozwem roszczenia nie mogą uzasadniać zarzutu naruszenia wskazanego przepisu. Trzeba również zauważyć, iż z natury rzeczy sposób sporządzenia uzasadnienia orzeczenia nie ma wpływu na wynik sprawy, ponieważ uzasadnienie wyraża jedynie motywy wcześniej podjętego rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2010 r., II UK 148/09, Lex nr 577847).

Podstawą poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych były dowody z dokumentów urzędowych i prywatnych, których ocena nie narusza kryteriów ustawowych z art. 233 § 1 k.p.c., a nadto uwzględnia ich charakter, wynikający z art. 245 k.p.c. (dokumenty prywatne posiadają moc dowodową i stanowią dowód tego, że osoby, które je podpisały, złożyły oświadczenia w nich zawarte) oraz z art. 244 k.p.c. (dokumenty urzędowe korzystają z domniemania prawdziwości i domniemania zgodności z prawdą tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone).

W ocenie Sądu Apelacyjnego zebrany w sprawie materiał dowodowy był wystarczający, aby Sąd I instancji rozstrzygnął istotę spraw, co wbrew zarzutom apelacyjnym uczynił.

Pojęcie „istoty sprawy”, o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c., dotyczy jej aspektu materialnoprawnego. Do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy Sąd I instancji nie zbadał podstawy materialnoprawnej dochodzonych roszczeń, jak też skierowanych przeciwko nim zarzutów merytorycznych, tj. nie odniósł się do tego, co było przedmiotem sprawy, uznając, że nie jest to konieczne z uwagi na istnienie przesłanek materialnoprawnych czy procesowych unicestwiających dochodzone roszczenie. W art. 386 § 4 k.p.c. nie chodzi natomiast o niedokładności postępowania, polegające na tym, że Sąd I instancji nie wziął pod rozwagę wszystkich dowodów, które mogły służyć do należytego rozpoznania sprawy, lub nie rozważył wszystkich okoliczności, względnie ocenę roszczenia bądź podniesionych zarzutów oparł na ocenie prawnej, której Sąd II instancji nie podziela (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2014 r., V CZ 13/14, Legalis nr 994656).

Domagając się zasądzenia odszkodowania i zadośćuczynienia powód w piśmie procesowym z dnia 20 kwietnia 2017 r. /k.890-896/ podał uzasadnienie faktyczne żądania (causa petendi). Wskazane przez J. R. okoliczności stanowiły konkretne wydarzenia historyczne, z którymi powód wiązał powstanie po swojej stronie określonych roszczeń wobec pozwanego. Podany przez powoda, a następnie ustalony przez Sąd Okręgowy, stan faktyczny determinuje zatem zastosowanie normy prawnej i dlatego jest tak istotny dla określenia zakresu poddania sprawy pod osąd (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2009 r., V CSK 180/09, Legalis nr 3346614).

Doprecyzowane przez powoda, w celu wykonania wydanego przez Sąd Okręgowy zarządzenia /k.883/, okoliczności faktyczne dotyczyły: wydania przez (...)decyzji z dnia 5 sierpnia 1997 r. o nr ewid. (...), ustalającej prawo J. R. do policyjnej renty inwalidzkiej od dnia 1 września 1996 r., bezczynności tego organu emerytalno-rentowego w rozpoznaniu sprawy zainicjowanej wnioskiem z dnia 3 września 1996 r. o przyznanie emerytury policyjnej, sfalszowania przez (...) w G. wniosku – kwestionariusza J. R. z dnia 3 września 1996 r. o przyznanie emerytury strażackiej lub strażackiej renty inwalidzkiej poprzez skreślenie w części nagłówekowej wyrazów „emerytury strażackiej”, niewydania żadnej decyzji emerytalnej w sprawie z wniosku J. R. z dnia 3 września 1996 r. o przyznanie emerytury policyjnej i nieprzyznanie do chwili obecnej tego świadczenia przez (...)pomimo spełnienia przez powoda warunków z art. 12 ustawy zaopatrzeniowej wydanie z naruszeniem prawa przez (...)decyzji z dnia 5 sierpnia 1997 r. o nr ewid. (...) z rażąco zaniżoną wysokością świadczenia rentowego – policyjnej renty inwalidzkiej II grupy. Powyższe działania pozwanego Skarbu Państwa w ocenie powoda stanowiły przejaw szykanowania jego osoby i były źródłem doznanych przez niego szkód na osobie i mieniu.

Podstawy faktycznej dochodzonych roszczeń nie stanowiła, bo nie mogła (z uwagi na res iudicata wynikającą z wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 czerwca 2013 r., sygn. akt V ACa 210/13), decyzja (...) w G. nr (...) z dnia 28 października 1993 r., której nieważność została stwierdzona decyzją (...) z dnia 15 października 2008 r. nr (...). Decyzja ta w rozpoznawanej sprawie powoływana jest przez powoda, jako element sekwencji zdarzeń, które poprzedzały złożenie przez niego wniosku z dnia 3 września 1996 r. o przyznanie emerytury policyjnej. Okoliczność tą Sąd I instancji w sposób prawidłowy ustalił i ocenił /k.1355/, wydając w dniu 30 maja 2017 r. postanowienie o odmowie odrzucenia pozwu /k.1352–1355/. W tym kontekście za bezprzedmiotowe należy uznać rozważania Sądu Okręgowego zawarte na stronie 10 uzasadnienia wyroku /k.1563 v./ w przedmiocie „nieuzasadnionych żądań odszkodowawczych wywodzonych z decyzji (...)w G. nr(...) z dnia 28 października 1993 r.” Jedynie ubocznie trzeba zauważyć, iż przyczyną oddalenia roszczenia odszkodowawczego w zakresie *lucrum cessans* co do zasady nie mogłoby być niewykazanie tych roszczeń, ale okoliczność, że zgodnie z art. 160 § 1 k.p.a. naprawienie szkody spowodowanej wydaniem przed dniem wejścia w życie Konstytucji RP niezgodnej z prawem decyzji administracyjnej, której nieważność stwierdzono po dniu 1 września 2004 r., nie obejmuje korzyści utraconych wskutek wydania takiej decyzji, choćby ich utrata nastąpiła po wejściu w życie Konstytucji. Zagadnienie prawne dotyczącej tej kwestii było przedmiotem uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2011 r., III CZP 121/10, OSNC 2011/7-8/75 oraz wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 września 2003 r., K 20/02, OTK-A 2003/7/76) i stanowiło przedmiot szczegółowej analizy przeprowadzonej przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w uzasadnieniu wyroku z dnia 27 czerwca 2013 r., sygn. akt V ACa 210/13 na k. 27-28 uzasadnienia /k.875v-876/.

Niezasadne są twierdzenia powoda, iż doszło do sfalszowania przez (...) w G. wniosku – kwestionariusza J. R. z dnia 3 września 1996 r. o przyznanie emerytury strażackiej lub strażackiej renty inwalidzkiej, co miało nastąpić poprzez skreślenie w części nagłówkowej wyrazów „emerytury strażackiej”. Jak wynika z treści postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 28 stycznia 2000 r., sygn. akt III Ko1 209/99 postępowanie przygotowawcze wszczęte na skutek wniosku powoda zostało umorzone postanowieniem z dnia 31 marca 1999 r., sygn. akt III Ds. 236/99 wobec braku cech przestępstwa. Sąd Rejonowy nie uwzględnił zażalenia J. R. wniesionego na to postanowienie stwierdzając, że „działania W. K., jakkolwiek niewątpliwie w pewnym zakresie dla pokrzywdzonego niekorzystne, mieściły się w ramach jego uprawnień i nie naruszyły w sposób złośliwy lub uporczywy praw pracowniczych. Odnośnie podrobienia wniosku o przyznanie emerytury Sąd Rejonowy stwierdził, że skreślenie w tytule słów „emerytury strażackiej” nie stanowiło podrobienia, względnie przerobienia dokumentu, ponieważ nie doszło do zmiany jego treści. Wniosek taki podlegał ocenie wyłącznie w oparciu o wskazane w jego treści okoliczności faktyczne. Ponadto Sąd stwierdził, iż zarzut spowodowania u poszkodowanego rozstroju zdrowia na skutek działań W. K. był bezzasadny, bowiem pogorszenie stanu zdrowia pokrzywdzonego „w sposób oczywisty wynikało z innych przyczyn”/ k. 388-391/. Postanowienie Sądu Rejonowego w Gliwicach jako dokument urzędowy korzysta z domniemania prawdziwości i zgodności z prawdą tego, co zostało w nim urzędowo zaświadczone. Natomiast skarżący nie przedstawił innych (nowych) dowodów, które uzasadniałyby dokonanie przez Sąd Apelacyjny odmiennej oceny tego zdarzenia - wskazanego jako źródło szkody.

W sprawach zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy służb mundurowych toczą się dwa postępowania o charakterze administracyjnym: postępowanie jurysdykcyjne przed organem emerytalnym o ustalenie prawa do świadczenia i postępowanie o wydanie zaświadczenia. Prowadząc postępowanie wyjaśniające w przedmiocie wydania zaświadczenia, właściwy organ służby mundurowej (w przypadku powoda był to (...)w G.) powinien zbadać całość dokumentacji mogącej potwierdzić uprawnienia funkcjonariusza (por. wyrok WSA w Poznaniu z dnia 9 listopada 2010 r., IV SA/Po 620/10, Lex nr 758563).

Informacje o przebiegu służby funkcjonariuszy służb mundurowych są gromadzone w komórkach kadrowych poszczególnych jednostek i w myśl obowiązujących przepisów prawnych komórka kadrowa jest obowiązana do współpracy z organem emerytalno - rentowym w zakresie udzielania niezbędnych danych przy ustalaniu prawa do świadczeń oraz ich wysokości. W szczególności komórka kadrowa jest zobowiązana niezwłocznie przekazać właściwemu organowi komplet posiadanych dokumentów (por. wyrok NSA w Warszawie z dnia 19 listopada 1999 r., II SA 1630/99, Lex nr 47419). Skarżący nie tylko wykazał, (ale nawet nie twierdził!), że właściwa komórka kadrowa Państwowej Straży Pożarnej nie przestawiła (...) kompletu posiadanych dokumentów i danych, niezbędnych do rozpoznania przez organ wniosku z dnia 3 września 1996 r., jak również że wystawione zaświadczenie nie było zgodne z posiadanymi przez pracodawcę w dacie jego wystawienia danymi odnośnie wynagrodzenia otrzymywanego przez powoda. Wysokość tego wynagrodzenia była konsekwencją decyzji personalnej nr (...) z dnia 28 października 1998 r. wydanej przez (...) w G., na podstawie której J. R. został przeniesiony ze stanowiska starszego oficera ds. bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowisko starszego instruktora ds. kontrolno-rozpoznawczych. Zamiana stanowiska pracy spowodowała zmianę uposażenia zasadniczego z grupy „10” na grupę „14”, co skutkowało zmniejszeniem jego wysokości. Było to ostatnie stanowisko zajmowane przez J. R. przed jego zwolnieniem z dniem 31 sierpnia 1996 r. ze służby /świadcstwo pracy z dnia 30 sierpnia 1996 r. k.1125/. Nieważność decyzji personalnej nr(...) z dnia 28 października 1998 r. została stwierdzona dopiero decyzją nr (...) wydaną w dniu 15 października 2008 r. (okoliczności bezsporne).

Podkreślić należy, że zaświadczenie jest aktem wiedzy, a nie woli organu i nie ma charakteru prawotwórczego. Zaświadczenie nie rozstrzyga żadnej sprawy, nie tworzy nowej sytuacji prawnej, ani też nie kształtuje bezpośrednio stosunku prawnego. Tym samym nie jest dopuszczalne dokonywanie, w trybie dotyczącym wydawania zaświadczeń, jakichkolwiek ustaleń faktycznych i prawnych niewynikających z prowadzonych przez ten organ ewidencji, rejestrów bądź z innych danych znajdujących się w jego posiadaniu (por. wyrok NSA z 26 lutego 2013 r., sygn. akt I OSK 1778/11 i wyrok WSA w Opolu z dnia 24 kwietnia 2018 r., II SA/Op 116/18, Lex nr 2497064).

Jak prawidłowo wskazał Sąd Okręgowy organ emerytalny, (zgodnie z § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad postępowania i właściwości organów w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i uprawnionych członków ich rodzin /Dz.U. nr 138, poz. 742 z późn. zm./, obowiązującego w dacie wydania decyzji z dnia 5 sierpnia 1997 r. o nr ewid. (...), organ emerytalno-rentowy bada i ocenia całokształt sprawy o ustalenie prawa do świadczeń i ich wysokości na podstawie przedłożonych dokumentów, zeznań świadków oraz innych dowodów, a także oświadczeń zainteresowanego.

Trafne jest także ustalenie tego Sądu, iż powód wnosząc (pismem z dnia 25 sierpnia 1997 r. za pośrednictwem (...)) odwołanie do Sądu Wojewódzkiego w Warszawie od decyzji z dnia 5 sierpnia 1997 r. o nr ewid. (...) o ustaleniu prawa do policyjnej renty inwalidzkiej, nie kwestionował wysokości podstawy wymiaru renty inwalidzkiej, tj. wysokości uposażenia na ostatnio zajmowanym stanowisku. Nie zachodziły więc podstawy do wszczynania przez organ emerytalny postępowania wyjaśniającego wskazanego w § 14 ust. 2 rozporządzenia. Postępowanie takie organ emerytalny wszczyna bowiem tylko w razie rozbieżności między przedłożonymi dowodami albo w razie wątpliwości lub podejrzeń co do zgodności dowodów ze stanem faktycznym, ich wiarygodności lub autentyczności.

Zauważyć należy, iż w podstawie faktycznej pozwu powód równocześnie wskazywał dwa wykluczające się źródła szkody w postaci: niewydania „żadnej decyzji emerytalnej” w sprawie z wniosku J. R. z dnia 3 września 1996 r. o przyznanie emerytury policyjnej i nieprzyznanie do chwili obecnej tego świadczenia przez (...) oraz wydania przez (...) po rozpoznaniu sprawy zainicjowanej wnioskiem z dnia 3 września 1996 r. w dniu 5 sierpnia 1997 r. niezgodnej z prawem decyzji administracyjnej w sprawie o nr ewid. (...) /k. 293-294/.

Jeżeli decyzja została wydana, to samo niezadowolenie z rodzaju przyznanego świadczenia (renta inwalidzka zamiast emerytury) nie uzasadnia zarzutu bezczynności organu rentowego.

W tej sytuacji powód nie może zasadnie zarzucić, że doszło do niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków przez organ emerytalny, co miałyby skutkować doznaniem przez niego szkody w postaci nieprzyznania prawa do świadczenia albo ustalenia go w zaniżonej wysokości, i stanowiłoby podstawę do domagania się przez powoda na podstawie art. 35 ustawy zaopatrzeniowej naprawienia przez organ emerytalno – rentowy doznanej szkody stosownie do przepisów prawa cywilnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 lipca 2009 r., III AUa 311/09, Lex nr 1645751).

Skarżący wskazywał jako źródło doznanych szkód na sobie i mieniu także zdarzenie prawne w postaci decyzji (...) z dnia 5 sierpnia 1997 r. o nr ewid. (...) ustalającej prawo J. R. do policyjnej renty inwalidzkiej od dnia 1 września 1996 r. Jednak nie wykazał jej niezgodności z prawem (por. wyrok WSA z dnia 25 lipca 2018 r., II SA/Wa 816/18, Lex nr 2601827).

Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej prawo do zaopatrzenia emerytalnego i wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia ustala w formie decyzji, w stosunku do funkcjonariuszy, organ emerytalny określony przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych. W myśl art. 32 ust. 4 tej ustawy, od decyzji organu emerytalnego, (ustalającej prawo do zaopatrzenia emerytalnego lub wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego prawa lub odmawiającej przyznania takiego świadczenia), przysługuje zainteresowanemu odwołanie do właściwego sądu, według zasad określonych w przepisach k.p.c. Jednocześnie z art. 11 powołanej ustawy wynika, że w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie stosuje się przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Kodeksu postępowania administracyjnego oraz przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Podkreślenia wymaga utrwalone stanowisko prezentowane w orzecznictwie sądów administracyjnych, zgodnie z którym ustawa zaopatrzeniowa wyraźnie wskazuje w jakich trybach możliwa jest weryfikacja decyzji organu. Ustawodawca przyjął w art. 32 ust. 4 ustawy, że od decyzji o zaopatrzeniu emerytalnym przysługuje zainteresowanemu odwołanie do sądu właściwego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, według zasad określonych w przepisach k.p.c. W tego rodzaju sprawach sądem właściwym jest sąd powszechny. Wprawdzie przepis art. 11 ustawy odsyła do przepisów k.p.a., ale czyni to wyłącznie w sprawach w nieuregulowanych w ustawie zaopatrzeniowej. Wobec

tego, że postępowanie w sprawach emerytalno-rentowych, w tym wydawanie w jego ramach decyzji ustalających lub odmawiających prawa do zaopatrzenia emerytalnego, jak również decyzji ponownie ustalającej m.in. wysokość świadczenia, uregulowane zostało w przepisach ustawy zaopatrzeniowej, to przepisy k.p.a. dotyczące stwierdzenia nieważności decyzji nie mają zastosowania do decyzji organu emerytalnego, czy rentowego (por. wyrok WSA W Warszawie z dnia 25 lipca 2018 r., II SA/Wa 816/18, Lex nr 2601827).

Wyrokiem Sądu Wojewódzkiego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 12 maja 1998 r., sygn. akt XIV U 2406/97 odwołanie J. R. od decyzji (...) z dnia 5 sierpnia 1997 r. o nr ewid. (...) o ustaleniu prawa do policyjnej renty inwalidzkiej zostało oddalone.

W tych okolicznościach twierdzenie powoda o niezgodności z prawem decyzji z dnia 5 sierpnia 1997 r. o nr ewid. (...) nie znajduje uzasadnionych podstaw zarówno w płaszczyźnie faktycznej, jak i prawnej.

Odpowiedzialność deliktowa Skarbu Państwa, zarówno oparta na podstawie art. 417 k.c., jak i art. 417¹ k.c., powstaje wówczas, gdy spełnione są łącznie jej trzy ustawowe przesłanki: bezprawność działania lub zaniechania sprawcy, szkoda oraz normalny związek przyczynowy między bezprawnym zachowaniem sprawcy a szkodą. Kolejność badania przez Sąd powyższych przesłanek nie może być dowolna. W pierwszej kolejności konieczne jest ustalenie działania (zaniechania), z którego, jak twierdzi poszkodowany, wynikła szkoda oraz dokonanie oceny jego bezprawności, następnie ustalenie czy wystąpiła szkoda i jakiego rodzaju i dopiero po stwierdzeniu, że obie te przesłanki zachodzą, możliwe jest zbadanie istnienia między nimi normalnego związku przyczynowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2012 r., II CSK 648/11, Lex nr 1215614).

Skarżący nie wykazał, że wskazywane przez niego działania lub zaniechania (...) w W. oraz (...)w G. miały charakter bezprawny. Zatem już tylko z tej przyczyny wyłączona jest odpowiedzialność deliktowa Skarbu Państwa reprezentowanego przez te statio fisci.

Zgodnie z treścią art. 382 k.p.c. Sąd Apelacyjny co do zasady wydaje wyrok na podstawie dowodów zebranych przed Sądem I instancji, chyba, że uzna za celowe uzupełnienie postępowania dowodowego. W ocenie Sądu Apelacyjnego w rozpoznawanej sprawie niecelowe było jednak dopuszczanie dalszych dowodów, w tym wnioskowanego przez skarżącego dowodu z opinii biegłego w celu oceny „legalności i zasadności treści wadliwego zaświadczenia z dnia 4 września 1996 r. ze wskazaną w nim rażąco zaniżoną wysokością ostatniej wypłaty mojego uposażenia za miesiąc sierpień 1996 r. - 1296,43 zł”. Sąd nie ma obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego ponad potrzebę procesową, którą, zgodnie z art. 217 § 3 k.p.c., wyznacza dostateczne wyjaśnienie okoliczności spornych, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1998 r., II CKN 554/97, OSNP 1999/5/180). Zebrane w sprawie dowody z dokumentów są zaś wystarczające, aby to uczynić.

Uznając apelację za bezzasadną Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

Na podstawie, na podstawie art. 350 § 1 i § 3 k.p.c. sprostowano z urzędu w zaskarżonym wyroku oczywistą omyłkę pisarką w oznaczeniu statio fisci Skarbu Państwa w ten tylko sposób, że zamiast: „(...)” wpisano wyrazy: „(...)”. Zgodnie z § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 listopada 2015 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz.U. z 2015 r. Nr 1946) zostało utworzone Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji w drodze przekształcenia dotychczasowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Rozporządzenie to weszło w życie z dniem ogłoszenia z mocą od 16 listopada 2015 r. (§ 3). Zatem obowiązywało już w dacie wydania przez Sąd Okręgowy zaskarżonego wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. nie obciążając nimi powoda z uwagi na jego sytuację materialną (J. R. został zwolniony od kosztów sądowych w całości) oraz wysokość kosztów procesu, które zostały zasądzone w I instancji (7 200 zł).

Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji odnośnie do rozstrzygnięcia o kosztach procesu, które zapadło w Sądzie Okręgowym na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Wytaczając od wielu lat liczne bezzasadne powództwa

przeciwko Skarbowi Państwa o zapłatę, do czego oczywiście powód ma prawo, J. R. musi się liczyć z konsekwencjami finansowymi swoich decyzji w przypadku przegrania sporu.

Bernard Chazan Paulina Aślanowicz Edyta Jefimko